

O VOCE în AGORA

Vocea, pe numele ei, Mircea Dinutz, își deschide volumul, **D'ale democrației** cu o "Scurtă invitație... la spectacol!" "Invitația" se dovedește mai mult decât un prolog al volumului; e o profesiune de credință civică. Cele 35 de texte sunt grupate, doar formal, în trei secțiuni: *Editoriale, Tablete de toată ziua... și De-ale politicii*. Dincolo de diversitatea problemelor punctuale, textele cărții au o temă unică, (non)manifestarea simțului etic și a celui civic în viața noastră de zi cu zi. Una din formele fundamentale sub care se manifestă nonetica și noncivicul este sentimentul (atitudinea) solitudinii; nu pentru că omul nu-și mai găsește locul în această lume, ci pentru că este stăpînit de un egoism primitiv și violent. De aici decurge apoi și lipsa de dialog. Solidaritatea este solidară cu "vocația prieteniei". Dar, acestea sunt flori tot mai rare, sunt *rara avis*, vorba latinului căruia îi este rușine, acolo sus, de urmașii săi de la Dunărea de Jos!

Mircea Dinutz identifică rana și pune degetul pe ea, dar nu cade în greșeala de a face pe specialistul psiholog, dintre aceia care sunt destui pe la toate televiziunile și a căror logoree este mereu contrazisă de realitatea din teren. Acești psihologi nu prea stăbat pînă la capăt drumul "de la aparență la esență" afirmînd doar că "dăm prea multă atenție aparenței și că aici se află principala sursă a nefericirii noastre" fără a arăta și cauzele concrete ale acestui fenomen negativ. Autorul, observator obiectiv, cu bun simț, ne spune de ce, azi "averea" a devenit sinonimă cu "valoarea personală"; ne arată că o mare vină pentru decăderea etică și pierderea reperelor este fuga besmetică a televiziunilor după **retîng**, e vinovată grosolana și nerușinata manipulare practică de mass-media. Cu ironie amară, autorul tabletelor afirmă: "În mod garantat, n-aș avea spațiul necesar să enumăr (doar) domeniile socio-umane în care nimic nu merge, darmită să le analizez!" În două editoriale (*Mai multe întrebări decât răspunsuri și Bacalaureat 2011. Ecouri niciodată tardive*) observatorul aflat la post, se oprește asupra uneia din marile găuri negre ale societății noastre: învățămîntul. Neajunsurile de aici vor avea în viitor (un viitor tot mai aproape de noi) efecte catastrofale: "învățămîntul este o prioritate națională și un salon de nașteri premature cu malformații la vedere."

În "O întrebare legitimă" pornind de la *Săptămîna roșie, 28 iunie-5 iulie 1940* de Paul Goman, editorialistul supune atenției, în mod obiectiv și documentat, problema holocaustului în România. Noi ne-am asumat vina, nimai că ... Odată cu autorul, consemnăm și noi: "Trăim într-o țară în care dacă spui adevărul deapre **acei evrei** care au batjocorit armata română, în vara anului 1940 ești **antisemit [...]** Numai **unii** au dreptul să acuze. Vinovații s-ar afla vezi, Doamne—numai într-o tabără!" Alt aspect ce ține de nu numai de absurd, ci și de altceva... : "transferul" "foarte generos" a numărului de evrei ucișii pe teritoriul României sau deportați de trupele Ungariei horthyste și de Rusia bolșevică în contul României. Prin numărare și adunare se ajunge la o situație aberantă: numărul evreilor uciși și deportați din România aproape că egalează numărul real al evreilor trăitor în țară. Atunci te întreb: cum au mai existat în perioada 1945-1989 destui evrei care s-au organizat confesional și cultural avînd în fruntr un rabin? Cum au mai rămas destui evrei pe care Ceaușescu i-a "livrat" frumos ambalat" Israelului? Cum au mai rămas în timpul regimului comunist suficienți evrei, care au trecut la nume românești

ca apoi să se cocteze cât mai sus, să circule, bine mersi, prin literatura (cultura) română fiind aprigi susținători ai realismului socialist, iar când au simțit că vremurile se mai schimbă au trecut pe altă bandă de circulație; ori au fost harnici certători socio-ideologici ai interbelicului scriind studii docte doar despre extrema dreaptă românească de parcă ar fi fost singura și unica extremă în țară și în Europa; unii dintre aceștia au mai fost și turnători la Secu – n-am uitat procesul “lotului Noica-Pillat, un exemplu.

În câteva editoriale pornind de la câteva fenomene concrete se ia *stare literaturii* (*Fenomenul Mircea Cărtărescu, Posteritatea lui Adrian Păunescu, De unde ne vin criticii, “Ce-i mâna în luptă?”*, *Scrieți, băieți, nu vă lăsați*) Ultimul text menționat confirmă existența prăpastiei dintre îndemnul strămoșesc “scrieți, scrieți băieți” și cel necesar “mai și citiți”, inclusiv voi “niște cronicari”. Autorul n-a avut acazia sau timpul necesar pentru a “ataca” și alte aspecte care degradează literatura(cultura): activitatea unor autodeclarați “postmoderniști” care forțează impunerea unei false *avangarde*; transformarea unor reviste, în numele unei vechi tradiții, în niște reviste de familie (castă) etc.

Textele din secțiunea *Tablete de toată ziua. De-alenoastre de-ale lumii* sunt focalizate pe aspecte sociale care ne amărăsc viața “de toată ziua”. Unul din microbii care atentează la viața noastră sunt televiziunile (mass-media scrisă și vorbită, în general) care refuză etica și estetica, cultivând nonvaloarea, manipularea, deformarea în rău a realității, degradarea limbii române și a actului comunicării (*România în stare de urgență, Impostură și manipulare, Scuze și acuze*)

Un alt aspect negativ care ne înnegrește existența este manifestarea pe mapamond a confuziei român-rom. Cum s-a ajuns la această situație și de ce nu se lucrează energic pentru înlăturarea ei? Iată întrebări la care caută răspuns autorul în *Noi românii și... ai noștri*. Că “regele” Cioabă (să nu uităm ca există și un împărat al țiganilor) a propus termenul de rrom pentru etnia lui, nu e o surpriză. Evenimentul s-a petrecut în 1971 la un congres țigănesc ținut la ... Londra. De atunci pînă după 1990 pe toate fronturile ... *mucles!* Cel care a oficializat termenul, sub surîsul otrăvit al Occidentului, nu este altcineva decît marele revoluționar, patriot și politician, Petre Roman, fiul, nu mai puțin celebru, Walter Roman. Îi putem înțelege și scuza, pînă la un punct, tov. inginer nepriceperea în ale guvernării, dar nu-i putem ierta marea măgărie politică făcută în numele așa-zisei *politically correct*. Este de discutat obiectiv și atitudinea țiganilor față de toate acțiunile de sprijinire a integrării lor sociale. Dimpotrivă, mulți n-au vrut să renunțe la cutumele tribale, înapoiate și primitive aflate în totală contradicție cu spiritul veacurilor XX și XXI. Textul lui Mircea Dinutz este destul de blînd în raport cu faptele țiganilor, în țară și afara ei. Nici un moment autorul nu poate fi acuzat de rasism atîta vreme cît enumără și laudă pe țiganii care **s-au integrat societății** și au avut o contribuție de seamă la propășirea culturii române.

“Omul nou”, cel proiectat de ideologia comunistă, s-a învechit, așa că după *decembrie* a trebuit reșapat și reambalat pentru a deveni *homo novus*. Operațiunea nu a fos prea dificilă în condițiile democrației originale iliciene. Este trist că acest adevăr (și altele) se uită ușor și răul este raportat stric la momentul prezent.

Majoritatea subiectelor din această secțiune a cărții pornesc de la situații concrete, personale, dar simptomatice pentru vremurile noastre (*Dar PTTR-ul?, Mîndria de a fi pensionar, Ce mai spun pensionarii, Omul nou - o realitate a zilelor noastre*)

Ultima secțiune a volumului cuprinde câteva tablete axate stric pe realități politice. Dacă în celelalte mai dădeam peste o așchie narativă, de o schiță de portret, de relatarea ironc-amuzantă a unei situații, în acestea din urmă tonul nu coboară sub ironia sarcastică. Nici nu poți scris altfel când subiectul este democrația noastră originală și portretul politicianului incult, arogant și agramat ori partidul femeilor brunete/blonde etc. Toate aceste texte sunt, în esența lor, niște **caractere** extrase din “zgomotul și furia” zilelor noastre postrevoluționare (sic!). Ca într-un insectar sunt prinse: lipsa etosului muncii și al datoriei, lipsa solidarității și al prieteniei, jocul timp al profesionistului multilateral dezvoltat. Ridicînd vâlul de pe statuia zeiței autorul ne oferă mici studii de imagologie aplicată și propune un decalog etc.

Chiar dacă fiecare text își păstrează individualitatea fiind vizibil *pre-textul* de la care pleacă, el este o rotiță dintr-un angrenaj. Volumul are o unitate interioară problematică și stilistică susținută de consecvența și fermitatea etico-civică.

Dincolo de valoarea de document de conștiință, volumul *D'ale democrației ...* arată că autorul are și calități de prozator. Aici, doar le semnalez: titluri inspirate a căror încărcătură ideatică și figură stilistică deschid curiozitatea; paleta, nu săracă, a procedeelelor de realizare a ironiei de toate gradele; textul are, după trebuință, elemente de pamflet, de poveste cu tîlc; de poem; și tot după trebuință (temă, sentiment, conștiință) sunt prezente interogațiile, exclamațiile și alte semne tipografice.

Cu toate că autorul acestor tablete-momente este mic (sic!) nu se sfiește să pună întrebări, să ceară răspunsuri; are curajul (culmea obrăzniciei!) să pună degetul direct pe rană și să arate cu degetul vinovații. Fire echilibrată, autorul este rezonabil în pamfletele sale chir și atunci când subiectul—realitatea cerea imperios un ton mai aspru, mai dur.